

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie (DK)

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 23. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540297806288/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

alt det, som Verdens Børn kalde Lærdom; da hun paa den anden Side havde sine gode Aarsager til ikke at betro sit Barn, til nogen af den lærnske Skoelers Betjente i F***, eftersom alle Mændene talte af Fornuften og alle Konerne gik med kryllede Nakker; saa besluttede hun nu høymodig at overvinde den moderlige Ømhed, som hidindtil havde gjort det saa utroeligt for hende, nogentid at kunde skille sig ved sin Christian; saavel som den Frygt at han maatte fordærves, naar han blev overladt til andres Opsyn, end hendes eget – Hun besluttede, at forlade sig paa Forsynet, at skikke ham til H** en Bye, der laae kun sex Miile fra hendes Opholds-Sted, og der at tinge ham i Kost hos Herr Conrector Misocosmus – en Mand, som hun ikke kjendte, uden af det, som Rygtet fandt for got at sige om ham. – Men Rygtet sagde, at han var lærd til Nødtørft, en stor Pedant, og over Hovedet en større Foragtere, en afsagtere Fiende af alle menneskelige Daarligheder, end nogen ung Hofmand er det af Grædske Gioser. –

Herr Misocosmus tog med Glæde imod vor lille Christian – Ikke fordi han havde nogen Godhed for Madame Kuchlein – Han kjendte hende ikke engang, uden af Navn, og dersom han havde kjendt hende; saa havde han vist foragtet hende af det oprigtigste Hjerter. – Heller ikke fordi han var nogen besynderlig Elskere af Børn – Tvertimod, han havde ventelig saameget, som mueligt skyet al Omgang med dem, dersom det ikke havde været, for i sine hypochondriske Timer, at kunde gøre sig en lille Motion, med at prygle dem. – Heller ikke, fordi hans Omstændigheder skulde have trængt dertil; thi han var saa rig, som man neppe skulde formode det af en Conrector. – Men fordi hans unge, delige, og fromme Kone, havde hundrede Gange lader sig forstaae med, at hun ret inderlig beklagede de stakkels Folk, som vare nødte til at have fremmede Folkes Børn i Kost og under Opsyn; fordi hun ligesaa ofte havde bedet ham paa det indstændigste, at han for alting vilde skaane hende for den Ulykke, som hun holdt for en af de største; og fordi hun endnu samme Dag, da han fik Madame Kuchleins Brev fortalte ham, at hun havde kjendt denne Kone, som Jomfrue, at hun ikke kunde lide Madame Kuchlein for sin Død; og at hun engang var blevet saaledes overskjeldet af hende i et offentligt Selskab, for et nymodigt Sæts Skyld, at hun fra den Tid af havde bedet Himmelen i Naade bevare sig fra, nogentid at komme i den mindste Forbindelse med Madame Kuchlein. – Man vil uden Betænkning slutte sig til af dette, at Herr Misocosmus ret inderlig ha-

døde sin Kone, ligesom man vil holde det for afgjort, at han var en dødelig Fiende af sin fattige, sin retskaffne og sin eneste Broder, naar vi fortæller, at han nogen Tid derefter, fast besluttede, da han selv hverken havde eller ventede Børn, at gøre vor Panthakak, til sin eneste Arving, langt fra ikke af Kjærlighed til denne; men fordi hans Broder havde ladet sig mærke med, at han vilde være fuldkommen lykkelig, om han kun havde saameget, at han var sikker paa det Nødtørftige – Man vil blive saameget vissere i sin Sag, naar vi legger til, at han ufejlbarlig havde udført denne Beslutning, om ikke hans Kone, til sin Svogers og ventelig sin egen store Lykke, imed al Formodning havde biliget den, og endnu, til et næsten ubegribeligt Overmaal af Lykke var faldet paa, at ville bevise med Grunde, at han havde Ret; da nemlig hans Broder var Enkemand uden Børn, og folgelig ligesaa got og bedre kunde være tjent med sin maadelige Pension, end med en stor Capital paa et Bret; eller med nogen Forøgelse af sine Indkomster, som dog hans ødsle, ryggesløse og listige Svigermoder, vist vilde plukke fra saa godhjerted en Mand, som han; og som hun ligesaa vist vilde anvende slet – da hun paa den anden Side, ifald hun, som Himlen forbyde, skulde være saa ulykkelig at blive Enke, var meer end fornøyet med det, som var bestemt for hende i deres Ægteskabs-Contract – Og da den lille Christian, efter al Anseelse, vilde vise sig taknemmelig for saa stor en Velgjerning, som den, at blive antaget til Søn af Herr Misocosmus, ved at gøre sig værdig dertil, og ved at blive ham en Trost i Alderdommen – da han nu allerede tegnede til saa meger got, o.s.v. Om Madame Misocosmus meente alt dette for Alvor, eller om hun, som vi ere tilbøyligere til at troe, dengang alt havde lært at kjende sin Mands Tanke-Maade, skal vi ikke sige for vist; men saameget kan vi sige; at saa naturlig som den Slutning synes at flyde af det ovenanførte; at den gode Conrector, med got Overlæg gjorde baade Broder og Kone al den Ulykke, som han kunde – saa urigtig og falsk er den – Saalet kan Mennesket bedrage sig – Langt fra at han skulde hade dem, var de virkelig de to eneste Mennesker, som han kunde siges at elske paa Jorden, og han elskte dem saa heftig, at han ofte gjorde sig selv de bittreste Bebrejdelser over denne Svag-hed – Dette har al Anseelse af en mørk Tale – Men vi kan med faae Ord give Nøglen dertil. –

Herr Misocosmus; uagter al den (ikke Overbevissning, thi han tog sig vel i Agt, for at lade sig overbevise af nogen, men) Følelse, som